

Posamezne številke:
Navadne Din 1,—
ob nedeljah Din 1.50.

TABOR* izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri z
datumom naslednjega dne ter stane
mesечно po pošti D 12.50, za ino-
zemstvo D 20.50, dostavljen na doma
D 14.—, na izkaznice D 12.50,
inštrati po dogovoru.

Naroča se pri upravi "TABORA",
MARIBOR, Juričeva ulica št. 4.

izdajica

ljana v gotovini.

TABOR

Posamezne številke:
Navadne Din 1,—
ob nedeljah Din 1.50.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mari-
boru, Juričeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon intern. št. 270.
UPRAVA se nahaja v Juričevi
ulici št. 4, pritličje, desno. Tele-
fon št. 21. — ŠHS poštnoštevska
račun št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne
ozira. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: IV.

Maribor, torek 8. maja 1923.

Številka: 103

Komuniké Demokrat- skega kluba.

Demokratski klub je izdal v soboto 5.
tm. na vse demokratske volilce komunika-
tne, v katerem podaja sliko razvoja zad-
nje krize in radikalnega spletkarenja.
Komuniké pravi:

Vlada radikalno-demokratske koalici-
je, ki je v ustavotvorni skupščini izvedla
ustavo in v zakonodajni skupščini po-
trebne organizacijske zakone za oživo-
tvojenje ustave in ki je imela v državni
politiki jasno začrtano linijo nacionalnega
in državnega edinstva in konsolidacije
razmer v naši državi, je bila meseca de-
cembra lanskega leta strmoglavljena
vsled prizadevanja radikalne stranke, ki
je hotela v svojem očitem strankinem
interesu izvesti nove skupščinske volitve.
Potrebno je bilo, da bi narodna skupšči-
na sprejela mnoge nujne zakone, od ka-
terih je bil odvisen napredek naroda in
države. Vendar je predsednik radikalno-
demokratske koalicijske vlade

gosp. Pašić izzval krizo vlade
in zahteval in dobil mandat za sestavo
homogene radikalne vlade. Stori je to,
čeprav mu je moralo biti jasno, da bo
imela država vsled odložitve potrebnih
zakonov veliko škodo, neglede na

razbitje državotvorne fronte,
ki je bila postavljena s koalicijo. In ne
glede na to, da se tako ruši politika na-
rodnega in državnega edinstva in da je
končno v danih razmerah samo s koalici-
jsko vlado bilo mogoče dobiti sigurno
in od nikogar odvisno večino v skupščini.

Pogreško 16. decembra 1922 je poveča-
la še volilna praksa, katere se je posluževala
radikalna vlada. Ta vlada je upora-
bila ves državni aparat in vsa sredstva
korupcije, da decimira demokratske vr-
ste, zveste ideji narodnega in državnega
edinstva. Istočasno je homogena radikal-
na vlada na ta način

podpirala pri volitvah plemenske
in verske stranke,
ki so deloma popolnoma ravnodušne na-
pram legalnemu državnemu ustroju,
deloma pa celo njegove ljute nasprotnice.
Zato so se volitve 18. marca končale z re-
zultatom, ki pomeni zmago plemenskega
in verskega pokreta nad idejo narodnega
in državnega edinstva.

Ta težka situacija
se je poslabšala še s tem, ker je tudi sa-
ma radikalna stranka pri volitvah z na-
menom, da bi ojačila svoje vrste, opu-
stila idejo edinstva in stopila po
volitvah v pogajanja s hrvatsko
seljaško republikansko stranko, ki za-
hteva uničenje dosedanjega državnega
ustroja in vrnitev v položaj, kakor je
bil 28. oktobra 1918. Ta politika pomeni

popoln polom državne ideje
in stremi za razcepitvijo naroda v tri
popolnoma različne narodne in zato
državne individualnosti. Volilni boj in
brezobzirno nasilje proti demokratski
stranki od strani državnih oblasti je za-
pustilo v naših vrstah utise, ki jih ni
mogoče izgladiti.

Demokratska stranka je
vsled intervencije krože
kljub temu stopila po volitvah v pogaj-
janja z radikali za ustvaritev koalicije,
da bi nadaljevala dne 16. decembra pre-
kinjeno politiko. V teh pogajanjih je
stavil demokratski klub zahteve, ki so
bile v popolnem skladu z velikimi dr-
žavnimi interesi. Ti interesi so neizpod-
bitno zahtevali, da naj bi bila sedanja
nezakonito izvoljena skupščina provi-
zornega značaja, in da se dajo demokrat-
ski stranki garancije, da se bo notranja
politika vodila s potrebno avtoriteto v
pravcu narodnega in državnega edin-
stva in da se s strogim izvajanjem za-
konov nastopa proti vsem in vsakemu e-

Bolgarski poslanik Daskalov o po- ložaju v Bolgarski.

Beograd, 7. maja. Tu se je mudil
novi imenovani bolgarski poslanik v
Pragi, bivši minister Daskalov, ki potuje
na svoje službeno mesto v Pragi. Pred
odhodom iz Beograda je sprejel uredni-
ka »Vremena«, kateremu je dal nekoliko
pojasnil o sedanji politični situaciji v
Bolgariji. Urednik mu je predložil ne-
koliko številčk raznih beograjskih listov,
ki so te dni poročali o konfliktu med vla-
do in makedonstvojušimi. Daskalov je
začel glasno čitati in je pristavil: Te po-
drobnosti še niso znane in dvomimo, da
bi bile resnične. Znano mi je samo to, da

je v Petriču skupina avtonomistov za-
hrbno napadla oklopni avtomobil, v ka-
terem so vojniki vozili živila. Vnel se je
boj: dva vojaka sta bila ranjena, pa tudi
med avtonomisti je bilo več težko in lah-
ko ranjenih. Sicer vlada v vsej Bolgariji
popoln mir. Odkar je vlada dosegla pri
zadnjih volitvah tako lepo zmago, sme-
mo upati na boljšo bodočnost. Ob odho-
du iz Beograda je Daskalov pozdravil
svoje prijatelje, ki delajo za zblizanje
med Bolgarijo in kraljevino Srbov, Hr-
vatov in Slovencev.

Vprašanje izvoza našega reparacijskega ma- terijala iz Boruhrja.

Beograd, 7. maja. Ministrstvo za
zunanje zadeve je industrijski zbornici
sporočilo: Kakor znano, so francoske ob-
lasti prepovedale prost izvoz blaga iz
Poruhrja takoj po izvršeni okupaciji. —
Ker je imela naša država dobiti velike
množine materiala raznih vrst, ki je bil
naročen na račun reparacij, je ta odred-
ba francoskih oblasti zadela predvsem

naše državne interese in ne nemških. Naš
poslanik v Parizu je dobil navodila, naj
pri francoski vladi doseže prost izvoz iz
Poruhrja vsega za našo državo naroče-
nega blaga, bodisi v naravi, bodisi v bla-
gu. Iz poročila našega poslanika je raz-
vidno, da je vprašanje našega izvoza iz
Poruhrja ugodno rešeno, kakor so to
zahtevali naši trgovci in industrijci.

Nov incident ob madjarski meji.

Bukarešta, 7. maja. K spopadu
med madžarsko in romunsko obmejno
stražo objavlja madžarska brzojavna a-
gentura sledeče pojasnilo: Dne 2. maja
se je romunska patrulja hotela izogniti
nekemu močvirju v okolici obmejne po-

staje Tudor, pri tem pa je zašla na mad-
žarsko ozemlje. Madžarska straža jo je
tako zapazila in aretirala. Romunska
vlada je intervenirala pri madžarski vla-
di, da izpusti ujetnike na prosto.

Konec črnogorske komedije.

Beograd, 7. maja. Naše ministrstvo
zunanjih zadev je prejelo iz Washingto-
na službeno obvestilo, da vlada Zedinje-
nih držav ni dovolila bivšemu predsed-
niku črnogorske vlade Plamenicu naseli-
tve na ameriških tleh. Plamenac se je
vrnil v Evropo in se bo skušal naseliti v
kateri evropski državi. (S tem je konča-
no zadnje dejanje črnogorske komedije.
S smrtjo kraljice Milene je izginila zad-
nja možnost, da bi se obnovila samostoj-

na Črna gora. Italija, ki je več kot tri
leta podpirala črnogorske emigrante,
hoteč s tem škodovati naši državi, je na-
slednje uvidela brezuspešnost svojega
pocetja in je glavnega »pokretača«
te akcije Jovana Plamenica enostavno — iz-
gnala. Plamenac se je hotel zateči v
Ameriko in je došel do Newyorka,
predno pa je smel stopiti na ameriški
kontinent, so ga oblasti izgnale).

Francija in Belgija odklanjata nemško ponudbo.

Pariz, 6. maja. (Havas). Odgovor
Francije in Belgije na nemško ponudbo
naglašava uvodoma, da ni noben dosedajši
ukrep v protislovju z versailsko mi-
rovno pogodbo, pač pa ji nasprotnje
nemška ponudba. Nemčija je hotela or-
ganizirati pasiven odpor, ki bi naj pre-
prečil, da bi Nemci na ruhrskem ozemlju
delali skupno s Francozi. Nato našteva
slučaje aktivnega odpora (uračniška
stavka, sistimatični spopadi, napadi, sa-
botaža in kazenskopравни prestopki) s
katerimi je bilo ogroženo življenje fran-
coskih in belgijskih vojakov. Dokler tra-
je pasiven odpor, ni mogoče upoštevati
nemških predlogov.

Predlogi pa so tudi sicer nesprejem-
ljivi, nadaljujeta obe vladi v svojem od-
govoru. Ponujena svota ne obsega niti
četrtine zneska, ki ga je določila repa-
cijska komisija, in ki je potreben, da

Francija in Belgija obnovita opustošeno
ozemlje. Nemčija tudi predlaga odpravo
reparacijske komisije in vzpostavitev
mednarodnega rabsodišča. Ta predlog sta
Francija in Belgija že svojčas odklonili.
Predlogi glede varnosti so neizraziti in
iluzorični, Belgije se niti ne omenja. Obe
državi potrebujejo predvsem jasnosti in
popolne gotovosti. Mi ne moremo čakati
4-5 let, da bi si Nemčija premislila, ali
nam more plačati dotično svoto ali ne.
Francija in Belgija nameravata izpra-
ziti zasedeno ozemlje v razmerja s tem,
koliko bo Nemčija plačala.

Nemška nota je zakrinkala odkloni-
tev versailške pogodbe. Nji bi sledil mo-
ralni, politični, gospodarski in vojaški
revanš Nemčije. Tako je Francija in
Belgija ne moreta sprejeti kot podlago
za pogajanja.

Kongres židini.

Dunaj, 7. maja. Včeraj je bil svo-
tovni kongres židinj v navzočnosti dele-
gatorov iz 19 držav odprt.

Ponesrečen hidroplan.

Budimpešta, 6. maja. Danes opol-
dne je hidroplan, ki je poskusil potniško
vožnjo nad Budimpešto, zletel pri Cse-
telu na tla. Starinar Samuel Mandl je
mrtev, njegovo ženo, njegovo sinovo, pi-
lota in monterja so morali prepeljati v
bolnico.

Curih, 7. maja. (Izv.) Sklepni tečaj.
Pariz 36.90, Beograd 5.85, London 25.63,
Berlin 0.0150, Praga 16.425, Milan 27.—,
Newyork 554, Dunaj 0.0078, žig. krone
0.007825, Budimpešta 0.1050, Varšava
0.0115, Sofija 4.20.

Zagreb, 7. maja. (Izv.) Sklepni te-
čaj. Pariz 6.35—6.40, Švica 17.125—17.1750,
London 4.40—4.41, Berlin 0.26—0.275, Du-
naj 0.13275—0.13375, Praga 2.815—2.825,
Italija 4.63—4.64, Newyork 93.50—94.50,
Budimpešta 1.825—1.90.

nako. Toda radikalni klub pogojev de-
mokratskega kluba ni niti ocenil, niti o
njih razpravljaj, ampak je kratkotalo
zavrnil. S tem je radikalna stranka po-
kazala, da hoče do skrajnih mej možno-
sti obdržati samo vlado. Tako je po
dolgi krizi

propadel poizkus sestave

demokratsko - radikalne koalicije.

ki bi morala nadaljevati politiko držav-
nega in narodnega edinstva in je bila se-
stavljena nova homogena radikalna vla-
da, to je

vlada manjšine.

Ker razpolaga radikalna stranka samo
z eno tretjino mandatov v skupščini. Na
ta način je bila ustvarjena situacija, ki
mora imeti za posledico pretvoritev par-
lamentarne krize v državno krizo.

Homogena radikalna vlada se ne mo-
re naslanjati niti na svojo homogeno ve-
čino, niti na kako kombinirano parla-
mentarno večino, ampak je

odvisna samo od naklonjenosti

plemenskih in verskih skupin.

Ki streme po zrušenju državnega reda in
cepitvi našega ujedinjenega naroda v ne-
koliko posebnih plemenskih ali pokra-
jinsko-historičnih držav. Jasno je, da
se ne more v tem praven doseči noben
definitiven sporazum in to ne samo radi
odpora večjega dela naroda, vernega
narodnemu edinstvu, ampak tudi radi
nemožnosti izravnanja nasprotnih teženj,
kakor tudi radi nemožnosti plemenske
razmejitve. Kljub temu je radikalna
stranka sprejela predhodni sporazum s
federalisti, po katerem je

državna celina postala predmet

strankarske kupčije

med radikalno stranko na eni, in ple-
menskimi in verskimi strankami na
drugi strani. Radikalna vlada je storila
to samo zato, da more ostati na vladi.
Federalistični blok je privolil, da bo na-
klonjen radikalni homogeni vladi samo
zato, ker mu je za uspeh njegove ideolo-
gije in separatističnih tendenc potrebna
ravno

srbska plemenska vlada v Beogradu.

Posledica te rešitve krize bo ojačenje
separatističnega pokreta preko Save,
Donave in Drine in že v najbližji bodoč-
nosti se bo razvil še hušji plemenski boj.
Radikalna stranka je tako

žrtvovala največji državni interes

samo, da se stvari homogene radikalne
vlade. In šef radikalne stranke se v svo-
jih starih letih in koncem svoje dolge po-
litične kariere ni strašil nobenih sred-
stev, da spravi v nevarnost vse tekovine
svetovne vojne, pridobljene s potoki na-
rodne krvi in varovane in ojačene v štiri-
h letih z velikimi napori zvestih bor-
cev. Rezultat teh naporov za konsolidaci-
jo države je z enim samim udarcem uni-
čil Nikola Pašić.

Demokratska stranka, ki ni niti ple-
menska, niti verska, ampak stranka Sr-
bov, Hrvatov in Slovencev in zato

narodna in jugoslovanska.

ostane tudi dalje nepokolebljiva v svo-
jem programu in bo branila državno in
narodno edinstvo do skrajnosti. Demo-
kratska stranka bo dvignila sedaj še s
toliko večjim ponosom prapor demokra-
cije in narodnega edinstva, ker je po iz-
dajstvu radikalne stranke nad državo
in narodnim edinstvom ona edina ostala
čuvarica in zaščitnica vzvišenejše ideala
narodnega in državnega edinstva. Zato
bo demokratska stranka vodila energično
opozicijo proti Radić-Pašićevi vladi.

Nemški poskus.

Maribor, 6. maja.

Velika gospodarska bitka med Franci-
jo in Nemčijo je zadnje tedne obtičala
v zakopih, da se poslužimo te primere,
Francoski zakopi so v Poruhrju,
nemški v Berlinu. Včasih je preletela

Kaka papirnata granata, a vedno po ovinkih in pod drugim imenom. Nemci so izrabili vse svoje zveze v svetu in jih skušali vpreči v intervencijsko akcijo. Tako so jurili na ameriško javnost in se trudili, doseči intervencijo Washingtona; uspeha je bilo malo, razočaranja veliko. Švedski škofje so poslali obširno poslanico svojim tovarišem v Franciji, nemški katoliški škofje so se pritožili pri pariškem kardinalu itd. Ves svetovni tisk se je pečal z ruširskim vprašanjem in prinašal obsežne komentarje. Te »tiske intervencije« so dajale Poincaraju a tudi drugim predstavnikom Francije povod, da so jasno označili francosko stališče in ponovno prevzeli nase vso odgovornost pred zgodovino. Znano je, da je Nemčija skušala zlomiti francosko akcijo v Porurju z odporom, stavkami in pasivno rezistenco, a ponosno vztrajali francoski hrbet se ni vklonil. Dovolj ponižana je bila Francija med vojno. Zadoštno so njene žrtve, da sedaj odločno in jasno zahteva od poražene Nemčije to, kar ji gre po versailski pogodbi. Francozi so se trdno zakopali v Porurju in odgovorili vsemu svetu: Ne gremo odtod, dokler Nemčija ne izvrši vseh svojih obveznosti!

Nemčija je sedaj storila poskus, da pomakne porurisko bitko nekoliko dalje in sicer tako, da bi Francozi šli nazaj na zapad, Nemci pa v svoje stare renske postojanke. Berlinska vlada je izdelala konkretno ponudbo, ki jo je dne 2. jun. po svojih poslanikih izročila francoski, ameriški, angleški, japonski, belgijski in italijanski vladi. Nemčija ponuja za vse obveznosti, ki jih ima po določenih versailskih mirovne pogodbe, skupno svoto 30 milijard mark v zlatu in sicer 20 milijard do 1. 1927 na podlagi posojila v inozemstvu, glede ostalih 10 milijard pa bi naj odločila mednarodna komisija. Obenem predlaga Nemčija, da naj v slučaju odklonitve tega predloga prevzame rešitev reparacijskega vprašanja posebna mednarodna komisija, ki bi ne bila odvisna od političnih vplivov.

Za nemški mentalitet je značilen tale pasus ponudbe: Nemška vlada predlaga, naj bi se začela pogajanja. Izhodišče teh pogajanj pa bodi, da se v najkrajšem času obnovi status quo ante. K temu spada izpraznitev onih ozemelj, katerih zasedba ni v mirovni pogodbi izrecno določena, vzpostavitev normalnih razmer v Porurju in abolicija kazenskih odredb proti obsojenim prebivalcem zasedenega ozemlja.

Francoski listi so takoj, ko je bila objavljena nemška ponudba, odločno zavrnili Cuvov poskus. Nekateri listi so označili ponudbo za smešno in neresno, pa ni francoskega državnika, ki bi se bil mogel pogajati na podlagi predlogov, ki vsebujejo nikakih garancij. Objavili smo že službene glasove. Poincare je povedal jasno in nedvoumno: Potrebne so garancije! Porurje bo izpraznila

Naše družabne oblike.*

Našemu družabnemu življenju se občutno poznajo posledice vojne. Četudi že teče od tedaj peto leto in smo grozote preteklosti le prenapeto pozabili, se zvesto držimo tega, kar nas je učila vojna: medsebojne brezobzirnosti in prevleke ležernosti, s katero opravičujemo svoje nedostatke.

Kaj bi naj bil temelj družabnemu občevaranju, podlaga družabnih oblik? Predvsem medsebojna obzirnost in odkritost. Včasih si sicer stopita ti dve lastnosti v nasprotje, v splošnem nam pa edino onidve lahko jamčita za res lepo in prijetno družabno razmerje. Obzirnost in postrežljivost človeka proti človeku, predvsem mladšega proti starejšemu, krepkejšega napram slabšemu in pa odkritost. Zdi se mi, da bi odkritost lahko svet odrešila. Iz laži in hinavščine izvira človeško zlo. Resnicoljublje bi naj bila os moderne pedagogike. V boju zoper laž leži težko delo. Neodkritost zavzema med nami tolik obseg, da je absolutno zaupanje človeka človeku prav redka stvar. Neodkritost se se celo zajela v družabne oblike, ona ravna naše kretnje ter nam narekuje titulacije in fraze, ki so absolutno nepotrebne ter bi brez drugega lahko odpadle. Vsaj tem neumnim neodkritostnim opičjim oblikam bi se lahko uprla naša trezno misleča družba. Tudi ta ma-

*) Z ozirom na članek »Poljubljani pokos«, Jutro št. 103.

Francija paralelno z odplačilom nemških reparacij, ker tvori Porurje edino garancijo za lojalnost Nemčije.

Nemški poskus je tedaj doživel popoln fiasko. Kaj sedaj? Francija bo čakala in obenem navijala porurški vijak. Ali lahko kaj izgubi? Vsi njeni državniki in politiki so mnenja, da ne. In Nemčija? Vesti iz Berlina zatrjujejo, da bo vztrajala na svojem stališču in da sprejme vlada vse posledice, dasi posledic ne pozna ne Berlin ne Pariz. Toda volja je tu: vztrajati, pa naj pride kakoli. Kdo bo prvi izšel iz porurških klopov? Dva sveta si stojita nasproti; morda ne bo dolgo, pa padejo zadnji mostovi... Pravijo, da je s tem v zvezi sodeva Evrope. Mogoče Vedral, chi vivre!

Politične vesti.

* Prvi korak k ustvaritvi enotne napredne fronte. V nedeljo 6. tm. ob 1. uri pop. se je vršil na rotovžu v Središču krasno obiskan sestanek delegatov demokratske in Samostojne kmet. stranke v svrhu razgovora o ustanovitvi naprednega bloka. Soglasno je bila sprejeta resolucija, v kateri se naglašajo potreba naprednega bloka za celo Slovenijo, ter se je izvolil za ormoški okraj skupen akcijski odbor obeh strank. O sestanku bomo poročali obširneje v četrtkovi številki (»Narodnem listu«), ker je važno, da zvedo o tem dogodku tudi široki krogi bralcev našega ljudskega glasila.

* Odločno svarimo! Iz Beograda poročajo, da so nemški poslanci predložili radikalom kup svojih zahtev, katerih del se nanaša na Slovenijo. Ker radikalec potrebuje glasove nemških poslancev pri raznih glasovanjih, je zelo verjetno, da se bo sedaj spodaj nadaljevala kupčija za naše narodne interese v Sloveniji. Mi za enkrat samo najodločnejše svarimo!

* V verifikacijskem odboru narodne skupščine se je vršila v soboto huda debata o volilnih mahinacijah in sleparijah radikalec. Demokratje so iznesli konkretne slučaje, kako so radikalec oboroževali zločince proti kandidatom opozicije, kako so nepostavno razpuščali obč. zastope, pretili ljudstvu z vojaštvom, imeli za agitatorje notorične zločince itd. Radikalno-klerikalno-muslimanska večina pa je seveda zavrnila demokratske predloge za preiskavo. Klerikalec so postali zvesti branitelji zločincev.

* Od česa je odvisno zvišanje uradniških plač? Radikalni finančni minister dr. Stojadinović je izjavil, da je predpogoj za oživetje uradniškega zakona: redukcija uradništva ter sprejetje novega davčnega zakona, ki bo omogočil zvišanje davkov. Klerikalni »Slovenec« pravi isto, češ, da kdor govori o drugačni rešitvi uradniškega vprašanja, vara ljudstvo. Sedaj šele bode uradništvo morda začelo spregledovati,

lenkost bi pomenila korak naprej.

Zlasti proti ženi se je oborožila naša družba z neodkrito frazo in drugimi slimi sredstvi. Menda za to, ker jo smatra za manj inteligentno. Tem slabim navadam naj veljajo te vrstice.

Kot ženo me je vedno neprijetno zadelo sledeče: poljubljanje roke, nagovor »milostljiva«, titulacija po moževem poklicu in nesmiselne fraze.

O rokopoljbu je »Jutro« napisalo pol resen, pol šaljen članek. Razveseljena je izjava naše Slovenke, ter smo ji za njo prav hvaležni. Poljub, tudi rokopoljub, je znamenje ljubezni in spoštovanja in posluži se ga naj le tisti, ki so v ožjem medsebojnem razmerju, drugi ne. Če vžle uporu roke kavalir ne odjenja in se slučajno v družbi taki kavalirji zaporedoma vrste, ima žena naravnost občutek smešnosti, kar je vse prej kot prijetno. Brezdvomno tudi normalno misleči mož ne občuti želje, poljubljati roke indiferentni mu ženam ali celo takim, ki jih prvič vidi. Tak rokopoljub je pravzaprav za oba dela ponižujoča hinavščina. Z rokopoljubom »in natura« pa lahko vržemo v koš tudi pozdrave: poljubim roko, poljubim roko milostljiva, kisti-hand, milostivica etc.

Naše prababice so bile le matere — potem je prišel v promet nagovor »frava«, nato »gospa«, dandanes smo pa večji del »milostljive«.

Kaj je milost? Pravijo, da jo delijo božanstva, od človeške družbe jo tirja po navadi le tisti, ki se je zoper njo pregrešil — vsi drugi vpijejo po pravici,

kje so pravi krivci, da se uradniško vprašanje ni rešilo še v prejšnji skupščini. Vsak dan vidimo bolj jasno.

* Si duo faciunt idem... Ko smo mi prejšnje čase na klerikalne hujskarije proti Srbom odgovarjali s tem, da se ne sme lopovščina posameznih pisati na rovaš celemu narodu in da se morajo tudi Srbi pravično soditi, so nas klerikalni listi psovali za srbske hlapce, srbske slugane in bogve kaj še vse. Sedaj pa, ko so postali klerikalec privesek na Pašičevi bradi, pa že piskajo njihovi listi tudi v tem pogledu precej drugače. »Slovenec« n. pr. je objavil »pismo iz Srbije«, v katerem pravi med drugim: »Da bomo Srbe pravično presojali, ako pri njih ni vse, kakor bi mi želeli, ne pozabimo tega, da je nad njimi teptalo turško kopito.« In v takem prav čednem tonu gre naprej. Glej, glej! In vendar ne bomo rekli, da so klerikalec postali srbski hlapci, srbski slugani itd., ampak nas veseli, če bo iz Savla postal Pavel, pa ne samo dotlej, dokler bodo klerikalec viseli na Pašičevi bradi.

* Težko je biti v Radičevi službi, si misli na tistem »Slovenec«, ko v sobotni številki komentira Poincarajevo izjavo o Radiču. »Slovenec« ljudje so namreč izborni izšolani v tem, da eno mislijo in drugo govorijo. Radič je vsaj v tem oziru nekoliko naravnost: kar ima v sebi, to izbruhne, pa četudi se potem večkrat na tistem kesa, da ni hodil k jezuitom v šolo. »Slovenec« pravi, da je bilo grdo denuncirati Radiča v Parizu. Denunciacije so res grde, to je pri »Slovenec« dobro znano. Če smo prav poučeni, pomeni denuncirati: povedati komu kaj takega, kar dotičnik lahko izrabí v škodo onega, ki se ga stvar tiče. Radičev govor pa je bil takoj znan v pariških političnih krogih, izvedeli pa so zanj tako, kakor izvedo mi na pr. za izjave perzijskega šaha. In ker imajo slučajno (!) Francozi precej zasluge na tem, da smo se Slovenci in Hrvati osvobodili, jih pa zanima, kako se kaj imamo v svobodi. Naravno je, da jim ni vseeno, če slišijo, da »voditelj« hrvatskega naroda nima niti ene dobre besede o Francozih, ampak na vse pretege hvali Nemce in jim obljublja zvestobo hrvatskega naroda. To je ali budalost ali izdajstvo, pa naj »Slovenec« ne šminka Radiča, ampak naj odločno pove, ali se dr. Korošec strinja z Radičevim germanofilsko politiko ali ne. Tu se je treba »spustiti v meritorien odgovor«, ne pa napadati Poincaraja, ki je imel s svojo izjavo najboljši namen.

Mariborske vesti.

Maribor, 7. maja 1923.

m Informativni shod železničarjev, državnih nastavljenecv in vpokojencev, ki se je vršil v nedeljo, dne 6. maja ob 10. uri dopoldne v Götzovi dvorani, je potekel povsem mirno. Obisk je bil na-

Da nas močje nimajo za božanstva, o tem se vsaka tekem življenja prepriča. Milosti bi bile sicer večkrat same zase potrebne, predvsem če naši »nemilostljivi« pozabijo, da smo »nežni spol«. »Milostljiv« je to, kar minister brez portfelja — flajšterček na častihlepno srce, pravzaprav še manj, ker naš titel nič ne nese. Mirne duše prepustimo ta titel Nemcem, ki so ga nas učili, mi se pa poslužimo prirodnejšega »gospa«.

Potem titulacija po moževem poklicu! Gospa ravnateljica, doktorjeva, predsednikova etc. Slišala sem že večkrat nagovore, ki so bili naravnost smešni. Če pomislimo, da imamo dandanes višje nadravnateljice in velike podžupane etc., moramo povrh uvideti, da je pravilna titulacija žene po moževem poklicu včasih celo prav kompicirana. Čemu se smešimo? Ali se ne moremo emancipirati. Sem spadajo tudi podpisi kakor recimo: Urška dr. Domišljavšekova. Slovenci pravijo, da je tudi pri Celih to v rabi, na ta način da se natančno določi, katerega Domišljavška je dotična milostljiva žena. Kako pa naj to označijo tiste žene, katerih možje niso doktorji? Ali ni to nesmiselno in vrhu tega še nekelegijalno napram drugim ženam? In ali ne bi imeli otroci večje upravičenosti, imenovati se Dr. N....ov?

Rodbinsko ime svojega moža radi zamenjamo za svoje, imena njegovega poklica se pa ne poslužujemo! S tem bomo dokazale: 1. da ga nismo poročile radi poklica, 2. da zahtevamo, da vse naše družbe spoštuje kot žene, brez obzira na

ravnost ogromen. Obširna dvorana z galerijo je bila do zadnjega kotička zasedena. Cesar ni dosegla nabena politična stranka ali organizacija, je dosegla beda, ki tare vse brez razlike stanu in čina. Z vzklikom je bil izvoljen za predsednika zborovanja profesor dr. Pečevnik, ki je v pozdravnem nagovoru povdarjal, da je shod zgolj informativnega značaja ter prosil vse navzoče, naj mirno slede izvajanjem govornikov. Odločno se je zavaljal proti temu, da se smatra akcija, ki so jo podvzeli državni nastavljenecv in železničarji, kot protidrjavno, nasprotno, akcija je mnogo bolj za državo, ker jo hoče obvarovati pred katastrofo, ki bi nevdržno sledila, če bodo ostali mero-dajni vladni krogi še nadalje gluhi za vse prošnje in proteste. Zastopnik železničarjev g. Lukačič je v svojem govoru naglašal, da so vse resolucije, ki so bile sprejete na shodih, ki so se vršili v dneh 11. in 16. marca po vsej državi, bile sicer dostavljene vladi, da pa do danes ni bilo zabeležiti nobenega uspeha. Položaj javnih nameščencev se je med tem zopet znatno poslabšal in vsak up za zboljšanje je splaval po vodi. Kljub temu pa še ni treba obupati. Akcijski odbor bo storil v polni meri svojo dolžnost in vsakdo naj mu mirno zaupa, da bo rešil prevzeto nalogo častno in z uspehom. Nastopili so še nekateri drugi govorniki, ki so siskali splošno bedo, v kateri se nahajajo javni nameščenci in vpokojenci ter vse dosedanje brezuspešno poizkuse za zboljšanje svojega bednega položaja. Dva ljubljanska govornika, zastopnika železničarjev, sta v svojih izvajanjih zašla na politično polje, radi česar ju je moral predsednik ponovno opozarjati na nepolitični značaj shoda in organizacije. Poslušalci so z odobravanjem sledili govornikom ter jim z izdatimi ploskanjem pritrjevali. Ob pol 12. uri je predsednik zaključil zborovanje, zagotavljač zborovalce, da bo akcijski odbor šel trdno po začrtani poti do končnega uspeha in zmage.

m Stavka pekovskih pomočnikov. Mariborski pekovski pomočniki se nahajajo v mednem gibanju. Pogajanja, ki so se vršila med delodajalci in pomočniki, so končala samo z delnim uspehom. Do čim so mali peki priznali stavljenega zahteve, so jih največji, kakor Scherbaum, Robaus itd. odklonili. Radi tega so pomočniki v teh podjetjih ustavili delo. Kakor doznavamo, se bodo danes vršila ponovna pogajanja med stavkajočimi in delodajalci. Izgleda pa, da bodo peki odgovorili s povišanjem cen, zakar jim bo nudila stavka dober povod, ki ga ne bodo pustili neizrabljenega. Tako si bodo pekovski pomočniki na eni strani zboljšali svoj položaj, na drugi strani pa bo najširša javnost prizadeta s povišanjem cen in ostala bo vsem skupaj zopet le draginja.

m Iz vrst staršev. Po vseh šolah zahvalno razpravljajo, kam naj prirede majniške izlete. Mladina je za čim daljši socialni položaj, pridobljen po moževem poklicu.

Vse te neumne navade smo prevzeli od neslovanskih narodov. Nepokvarjena slovanska duša tega ne pozna. Kako lep je n. pr. ruski nagovor kakor »Ana Mihajlovna!« Gotovo so se ga tudi stari Slovenci posluževali, a ruski narod ga je ohranil in ga neguje v vseh svojih slojih. Ali ni ta nagovor lep? Tudi Srbi so naravnost kot mi. Močje, tudi v najvišjih pozicijah, se v veliki meri nazivajo le po imenu, ne po poklicu. Ali se zato manj spoštujejo?

Končno še »fraz«. V zrelejših letih se je žena lahko otepe v zbadljivo opazko, mlado naravno dekle pa fraza lahko spravi v neprijetno zadrego. Vem, da sem si kot mlado dekle v takih slučajih stavila mučno vprašanje: Ali sem videti res tako omejena, da misli, da mu verjamem?

Pravemu »gentlemanu« ni potrebno v občevaranju z ženo posluževati se teh sredstev. Vsa ta sredstva so pravzaprav le ubožno spricevalo naše družbe in žalostno je, ako si ne znamo dokazati na drug način medsebojnega spoštovanja.

Zdravimo naše družabne prilike od poslednje vojne! A ne zakrivajmo nedostatkov z nesmiselnimi tujerodnimi družabnimi formami! Naše družabne oblike naj vodijo razum, srce in zdrav ponos!

Pristopajte k CMD!

še poletje, a učitelji in starši se temu protivijo. Kako bi radi ustregli željam mladine, tako v sedanjih časih, pri tem pomankanju denarja to ni mogoče. Profesorji in učitelji naj jemljejo v poštev naše prazne žepe, mladina pa si naj prihrani ogled in sicer širje domovine za boljše čase. Sedaj se zadovoljimo z enodnevni izleti na naše lepo, zeleno Pohorje in Kozjak.

LJUDSKA UNIVERZA. Opozorjamo na predavanje, ki se vrši danes ob pol osmi uri zvečer v mali kazinski dvorani. Predava inž. g. J. Kukovec o »Rabindranathu Tagoreju (Takurju) kot dramatika. Pridite v obilnem številu.

7. redna seja obč. sveta mariborskega se vrši v petek, dne 1. maja tl. ob 17. uri v mestni posvetovalnici. Dnevni red: 1. Overovanje zapisnika 6. redne seje in poročilo predsedstva; 2. predlogi in interpelacije; 3. poročilo odsekov. Podrobnosti dnevnega reda se objavi pravočasno načelnikom klubov.

Glavno cepljenje zoper osepnice v občinih Krčevina in Lajtersberg. Letošnje glavno cepljenje za občini Krčevina in Lajtersberg se vrši v petek, dne 18. tm. točno ob 9. uri v Krčevinski šoli. Pregled bo teden pozneje ob istem času in na istem mestu. Vsled odloka zdravstvenega odseka v Ljubljani se vrši ob enem z glavnim cepljenjem prisilno cepljenje vseh onih, ki tekom zadnjih pet let niso bili cepljeni, ali ki še sploh niso bili cepljeni ali ki nimajo vidnih znakov cepljenja. Vsak, ki je za cepljenje obvezen, a ki bi se cepljenju brez tehtnega vzroka odtegnil, se bo kaznoval z globo do 1000 Din., oziroma z zaporo do šest tednov.

Okrajni glavar dr. Lajncšic, ki je bil nekaj časa bolan, je zopet prevzel vodstvo okrajnega glavarstva in sprejema stranke vsak dan od 10. do pol 12. ure.

Člani in članice Orjune, ki so pevel, oziroma pevke, naj se zglase jutri v torek med 17. in 19. uro v tajništvu v Narodnem domu.

Akcijska četa Orjune. V četrtek 10. tm. popoldan obvezen izlet v Kamnico. Zbirališče na Vodnikovem trgu ob 14. uri.

Dramatični odsek Orjune. Vsi oni člani in članice, neglede, kateri sekiži pripadajo, ki bi bili pripravljeni sodelovati pri Dramatičnem odseku Orjune, naj se zglase v soboto 12. tm. med 17. in 19. uro v tajništvu v Narodnem domu. Za meizvežbane se otvori dramatična šola.

Mestno kopališče bo glasom sklepa občinskega sveta odprto vsak teden pet dni in sicer v torek, sredo, četrtek, petek in soboto. Parna kopelj bo v torek, četrtek in soboto za gospode, v sredo in petek pa za dame. Kadna kopelj pa je vse navedene dni vsem strankam dostopna. V slučaju slabega obiska se bo obratovanje zopet skrajšalo na tri dni tedensko, zato je priporočati občinstvu, da se poslužuje kopeli v prvih kopalnih dneh, da se na ta način prepreči naval ob sobotah. Kopanje traja od 10. ure popoldne do 7. ure zvečer, blagajna pa je odprta do 6. ure zvečer. Tekoči teden bo radi praznika kopališče v četrtek zaprto in bo kopelj na razpolago za dame samo v petek, ostale tri dni pa za gospode.

Nabiralni dan v prid mariborskemu ljudskemu odru se vrši v sredo 9. tm. popoldan in na praznik dne 10. tm. Nabiranje se bo vršilo potom prodajanja listov in cvetic. Naše narodno občinstvo opozorjamo na veliko in važno kulturno delo, ki ga je izvršil Ljudski oder v kratki dobi štirimesečnega obstoja. Nič manj kot 15 posrečenih predstav je priredil, kar moramo imenovati mnogo za diletantski oder. Nabiralne prispevkov za Ljudski oder iskreno priporočamo, Ljudskemu odru pa želimo ob nabiralnem dnevu obilo uspeha.

Gospodične, ki so pripravljene se ob nabiralnem dnevu dne 9. tm. popoldne in dne 10. tm. vsaj nekaj ur posvetiti težnjam Ljudskega odra, naj se gotovo oglasijo tekem 7. in 8. maja v pisarni Ljudskega odra v Kazini (uradniška obednica).

Društvo jugoslov. akademikov v Mariboru se tem potom zahvaljuje v prvi vrsti mestni občini za velikodušen dar, ženskemu društvu, Glasbeni Matici, vojaški komandi ter vsem t. damam in gospodom, ki so na katerikoli način pripomogli, da je tako sprejem, kakor tudi koncert in pogostitev poljskih akademikov nad vse sijajno uspela.

Kavarna v mestnem parku. Vsak dan pri lepem vremenu od pol 5. do pol 7. in zvečer od 8. do 11. ure koncert. Domače pečivo in gladoled.

JDS.

Strankino gibanje. V soboto zvečer se je vršil v Ivanjkovcih krasno obiskan občni zbor naše stranke kraj. organizacije, na katerem je poročal urednik Spindler o političnem položaju. — V nedeljo 6. tm. se je ustanovila v Ceršaku ob Muri nova krajevna organizacija JDS. O strankinem programu je govoril g. Vunderl. V četrtekovi številki (»Narodni list«) prinesemo obširnejše poročilo o obeh zborovanjih.

Celjske vesti.

Dramatično društvo v Celju zaključilo sezono 1922-23 v celjskem mestnem gledališču še tekom meseca maja. V sredo, dne 9. tm. se vrši redni občni zbor v gostilni pri Istrijancu, na katerem se bo med drugim tudi sklepalo o bodočem delu in o angažiranju poklicnih igralcev.

Učitelji višje pedagoške šole v Zagrebu so posetili v četrtek, dne 3. tm. na svojem potovanju po Sloveniji tudi Celje ter so se divili nad krasoto celjskega mesta. Stanovski tovariši so jih peljali na Stari grad, jim razkazovali znamenitosti po mestu, v meščanski šoli jim je pa g. ravnatelj Serajnik projiciral Celje in okolice, Savinjsko dolino ter Savinjske planine.

Javna dražba. V sredo, dne 9. tm. se vrši ob 3. uri popoldne na mestnem pokopališču v Celju javna dražba nagrobnih kamnov, ograj in drugih predmetov, ki so zapadli mestni občini vsled neporavnane pristojbine za uporabo grobov za nadaljnjih 20 let. Izkupilo se mora plačati takoj na licu mesta.

Povišanje plač uslužbenecem mestnih podjetij. Med zastopniki mestne občine in odposlanci delavstva plinarne, elektrarne in mestne kladnice se je vršil te dne neobvezni razgovor glede razdelitve delavstva v kategorije in regulacije plač. Najbrž se bo že v prihodnji seji občinskega sveta plača teh uslužbenecv primerno zvišala.

Prekmurje.

Iz Dolice. Dne 1. maja tl. se je obesil v hiši posestnik Janoš Tatar; vsled revščine in dolgov je obupal ter napravil tako tragičen konec.

Gor. Lendava. Minulo nedeljo je postalo neki Mariji Lovenjak iz Vidonec v cerkvi slabo, vsled česar je morala iti iz cerkve; Ko je prišla na sveži zrak, jo je zadela kap in bila je takoj mrtva.

Igrokaz. V nedeljo 6. tm. so igrali člani »Jugoslovenske Matice« v Gornji Lendavi Finžgarjevo dramo »Veriga«. Prekmursko slovensko ljudstvo se jako zanima za take prireditve.

Narodno gledališče

Repertoire:

Torek, 18. maja: »Ubijač« Ab. A.

x Faust. Pri sobotni predstavi so bile vloge Fausta, Mefista in Valentina zasledene po članih zagrebške opere. Gosp. Knittel je že večkrat nastopal pri nas v tej vlogi; kreiral je svojo vlogo temperamentno in dramatično. G. Flegl ima blagodoneč bas, ki doni v vseh legah izredno prijetno. V igri je zelo premišljen; vsaka kretnja, vsa mimika se poda iz značaja njegove vloge Mefista. Istotako zadovoljiv je bil Valentin (g. Hrzič) in sicer pevsko, kakor igralsko. Bil je na mestu, če je bilo treba večjih dramatiških efektov n. pr. pri sedni umirajočega Valentina. Ostale vloge, zbor in orkester so se gibali med redi: dobro in zadostno. V splošnem imamo torej zabeležiti zadovoljiv potek predstave, kar je tudi dokazal čisto živahen, dolgotrajen aplavz po nekaterih scenah. Istotako je v splošnem odobriti režijske in scenske izpremembe. Slika v cerkvi se je podala po Valentini smrti in ne pred nastopom zboru vojakov. Radi tega je sledila scena v ječi kot sklepna scena (brez apoteoze) takoj sceni v cerkvi, Zopustitvijo apoteoze (ko stopa Margeta po smrti v nebesa) se hoče celokupni utis tega tragičnega momenta boljše povdariti. (V zadnjem poročilu je dotično mesto nerazumljivo, ker je izpuščenih par vrstic).

Darujte za »Sklad otroške bolnice« v Mariboru.

Sokolstvo.

o Marib. Sokolska župa ima v četrtek, 10. t. m., z začetkom ob 1/10. uri popoldne v kmetski sobi Nar. doma ustanovni sestanek svojega po intencijah zavezne skupščine v Beogradu razširjenega kulturno-prosvetnega odseka. Vabila za sestanek so razposlana. Vendar prosim brate, ki se zanimajo za stvar in ki bi hoteli eventualno priskočiti odseku na pomoč s kakim predavanjem v področju naše župe, da se tega sestanka vdeležijo, da si morada vabila niso dobili. Obenem prosim vsakega vdeleženca, da prinese s seboj že naslov predavanja, ki bi ga bil pripravljen prevzeti. Kdor pa se sestanka ne bi mogel vdeležiti, a bi vendar hotel sodelovati, naj blagovoli naznaniti že tekom tekočega tedna po dopisnici naslov svojega predavanja na adresu »Sokolska župa v Mariboru«. — Načelnik kult. prosv. odseka M. S. Z. Kovačič.

Objave.

§ I. Mariborski Bioskop. V pondeljek, torek in sredo se predvaja v I. Marib. bioskopu krasna ljubavna drama v 5. činih »Hrepenenje«, iz življenja umetniških krogov, z izbornimi igralci v glavnih vlogah. V četrtek začne prvi del senzacionalnega ameriškega filma »Cirkus Eddie Polo«.

§ Potovalni odsek izobraževalnega društva privatnih nastavljenecv v Mariboru naznanja tem potom svojim članom, da se vrši dne 10. tm. samo ob lepem vremenu izlet na Pohorje. Zbirališče pred Veliko kavarno, odhod ob pol 6. uri zjutraj. Prosi se, da pridejo vsi, ker se ne bode na nobenega čakalo. — Odbor.

Sport.

Pomladanska dirka.

Prvi dan.

Prvi dan letošnje pomladanske konjske dirke, dne 6. maja, je nudil mnogo izrednega sportnega užitka. Temu primeren je bil tudi obisk.

Pri I. heatu je zmagala slečna »Jirka«, ki jo je vodil lastnik g. Ed. Funk, z 1.72,3, t. j. samo za 2/10 sekunde pod dosedanjim jugoslovenskim rekordom. Proti koncu se je razvil oster boj za prvenstvo med »Silvio« (Fr. Filipič), ki pa je žalibog galopirala skozi cilj, vsled česar je bil drugi »Mackensen« (Iv. Ivanič) s 1.32, tretji »Leon«, četrty »Napoleon«. Totalizator 10:55.

Pri dirki Antona pl. Michalowichia je zmagal J. Kirbišev »Zapane« z 1.36, drugo nagrado je dobila Filipičeva »Lisette«, z 1.35,6, tretjo »Ideal« z 1.39,5, četrto »Autokrat«. Končni boj je bil zelo napet. »Autokratov« voznik, je bil radi uporabe biča kaznovan z globo 100 Din.

Pri drugem heatu, v katerem je bila zmagovita »Silvia« izobčena, je odnesel zmago »Mackensen« pod vzornim vodstvom g. Ivaniča z 1.33,9; druga je bila »Jirka« z 1.39, tretji »Leon« z 1.28,8. Totalizator 10:20.

Pri tretjem heatu je zoper odnesel zmago »Mackensen« z 1.33, druga »Jirka« z 1.28,9 in tretji »Leon« z 1.29,3. Totalizator 10:15.

Senzacijo prvega dirkalnega dneva pa so tvorile dvovrstne amaterske dirke na 3000 metrov. Pri tej dirki sta vzpostavila »Lisette« in »Silvia« pod vodstvom g. Filipiča z 1.38,3 jugoslovenski rekord. G. Filipiču je bil v znak priznanja za vzpostavitev jugoslovenskega rekorda podeljen srebrni venec, darilo g. Rosenberga. Drugo mesto zavzemata »Kriegsartell« Napoleon« z 1.45,7, tretjo »Vezet« Jani« z 1.45,7, četrto »Afra« Autokrat«. Totalizator 10:12.

Dirka za častna darila je bila prelojena na nedeljo, dne 13. tm.

Prihodnji (drugi) dirkaški dan se vrši v četrtek, dne 10. maja. Tega dne nastopi 11 novih dirkačev.

Odsek amaterfotografv SPD, Maribor. Nedeljo, dne 13. maja 1923. Klopni vrh. Zbirališče Glavni kolodvor Maribor. Odhod: ob 5.05 do postaje Ruše. Povratek: v Falo. Izlet vodi: g. Lavrenčič. — Jostvine: s seboj vzeti. — Prednaznanih tur: 27. maja: Ob 5.05. Iz St. Lovrenca k Sv. Duhu, povratek mimo Zlemberških ribnikov (razvaline) — Sv. Križ — Maribor. — 2. junija: Urška. Ob 15. uri čez Prevalje, ob 19.56 čez Guštanj. Sestop v Slov. gradec. — 16. maja, ob 20. uri se-

stanek pri Gambrinu (veranda). Posnetke ali kopije prinesiti! Pogovor radi posnetkov za sklopične slike. Obvezno. — V pripravi: Hudičev graben—Tolstec, Kum, Lisca, Mrzlica, Boč, Klopni vrh, Slapovi, Jelenska peč, Smolnik, Klopni vrh, Velika kopa, Kozjak, Špik, Rogla, Ribniško jezero.

Prvenstvena tekma ISSK Maribor: SK Ptuj, 10:0, (8:2). Igra ni nudila nikakega sportnega vžitka, ker se je igralo na obeh straneh brez pravega interesa. Maribor je nastopil s tremi rezervami, drugo polovico pa je igral samo z 10 igralci, ker je postalo enemu slabo. — Vratar Maribora ni imel skoraj nobenega posla. Trije strelji proti mariborskim vratom so bili zadržani že v kalu. Najboljši igralci SK Ptuj so bili: desni branilec, levo krilo in srednji napadalec. — Občinstva je bilo zelo malo. — Sodnik g. Frankl je svojo stvar opravil dobro.

Naša morska obala od 600 km je brez obrambe! Snujmo Jadransko Stražo!

Iz življenja in sveta.

Iz zapuščine kralja Nikole.

Cetinjski list »Crna Gora« poroča o zapuščini bivšega črnogorskega kralja Nikole sledeče poročilo: Kakor je javnosti že znano, je bil del zapuščine (dva ročna kovčeka, ena košara in trije zaboji) zakopan v bližini starega dvora, a drugi del je bil najden v neki hiši na Grudi.

V zakopanih zabojih so se nahajali sledeči predmeti: 1. fascikle povezane pisma, akti in dokumenti, ki se večinoma tičejo zunanje politike iz dobe 1700.—1860. Skupina 18. stoletja obsega tri, a ostala doba 9 fasciklov. Vse te listine se nahajajo v skrajno slabem stanju, ker so zaboji v katerih so se nahajale, večinoma segnili, ker so bili zakopani v mokri zemlji. Sicer pa so fascikli lepo urejeni.

2. Konzularna korespondenca, ki obsega sedem svežnjev. Korespondenca je deloma urejena, deloma pa neurejena, naša pa se na konzulata v Skadru, Carigradu, Dubrovniku (ruski konzulat) ter na Avstrijo, Italijo, Anglijo itd.

3. Korespondenca s knezom Mihajlom Obrenovićem, ki obsega dva svežnja pisem. 4. Zgodovina Crne gore nove dobe od 1. 1862 do 1878 (sedem svežnjev), deloma v rokopisu, deloma v strojepisju.

5. Rokopis, kakor se splošno sodi, ni pokojnega kralja Nikole. 6. Svežnji ruskih pisem carja Nikolaja II. 7. Privatna korespondenca 140 pisem. 8. Razna pisma. 9. Stare listine in pergamentni dokumenti, kateri so se poprej po vsej priliki nahajali v cetinjskem samostanu. Ti dokumenti so silno pokvarjeni. 10. Rokopis kraljeve drame »Kako se ko rodi«, v treh primerkih, pisanih na stroju. 11. Cerkvene stvari: mitra, križ, ikone, evangeliji itd.

Med raznimi dokumenti je več zelo važnih in redkih, vsled dolgega ležanja v mokri zemlji pa so ti papirji večinoma tako pokvarjeni, da je malo upanja, da bi se mogli uporabiti, oziroma vsaj prečitati. Kljub temu pa bi bilo vseeno treba poslati na Cetinje strokovnjake, kartografe, kemike itd., ki bi poskusili prečitati in ugotoviti vsebino vsaj nekaterih bolj ohranjenih listin.

Zaboji, najdeni v privatni hiši vsebujejo: Veliko število raznih tujih odlikovanj s pritiskanimi. 2. Tri zelo dobro ohranjene ikone v zlatu, srebru in lesu (ruski darovi), ki imajo veliko vrednost. To so pa tudi edini dragoceni predmeti in so vesti, da se nahajajo v zapuščini dragocenosti, ki so vredne več milijonov, docela neresenične in izmišljene. 3. Deset srebrnih cigaretnih doz. 4. Krog 150 akcij raznih denarnih zavodov v Črni gori, razne srečke in manjši nakiti. Vsi ti predmeti so last kraljeve družine. 5. 100 ko-madov kraljevih fotografij na kartonu. Splošno mnenje je, naj bi ta arhiv ostal na Cetinju, kjer naj bi se v posebnem zgodovinskem muzeju ali v biblioteki združile vse listine in ostale stvari, ki se nanašajo na starejšo in novejšo zgodovino Crne g.

Gospodarstvo.

K rešitvi, oziroma k ublažitvi vinske krize.

Lansko leto se je naša centralna uprava končno vendar le začela zanimati za izvoz našega vina v inozemstvo. Sklenila se je s Češkoslovaško neka pogodba, na podlagi katere bi se naj izvozilo 150.000 hl našega vina v Češkoslovaško, proti dovolitvi uvoza enakega kontingenta češkega piva v našo državo. Sicer se na podlagi te pogodbe ni izvozilo niti en vagon našega vina v Češkoslovaško, iz enostavnega vzroka, ker

onemogočujejo visoka čsl. uvozna carina na vino, ki znaša približno 60. naših kron za liter, dalje razmeroma nižje vinske cene v Madžarski in zaradi bližine manjši transportni stroški ogrskega vina, vsak izvoz vina v Češkoslovaško, a vendar smo vinogradniki doglo pozdravili dejstvo, da se je vlada sploh začela brigati za naše težnje, da se bo sčasoma vendar dalo nekaj doseči.

Žalibog se pa od istih dob ni nič več slišalo, da je centralna uprava kaj storila, da ublaži težko vinsko krizo, v katero smo med tem zabredli, precej bogate, toda v kvalitativnem, oziroma posebno dobre lanske vinske letine.

Sedaj se vrše, ozir. se bodo v kratkem pričela trgovinska pogajanja z Avstrijo, ki so posebno za nas vinogradnike iz Slovenije zaradi omogočitve izvoza naših vin v Avstrijo velikega pomena. Centralna uprava se je na važnost izvoza naših slovenskih vin v Avstrijo, ki je tačas zaradi visoke uvozne carine in drugih pristojbin (ca. 12.000 aK—64.— naših kron) na liter popolnoma nemogoč, opetovano opozorilo in se tudi zahtevalo, da se k tem pogajanjem pritegne vinarški strokovnjak kot ekspert naše delegacije za trgovinska pogajanja. Vinarški in sadjarski odsek kmet. družbe za Slovenijo v Mariboru se je celo zavezal nositi stroške za tega eksperta, a vkljub obljubi ni dobil do danes povabila k pogajanjem.

Tudi z Italijo se vrše, ozir. se bodo v kratkem pričela trgovinska pogajanja. Kolikor je meni znano, stremi Italija za tem, da se ji dovoli uvoz vina v Jugoslavijo. Kaj bi ta uvoz pomenil za naše vinarstvo, si lahko vsak vinogradnik spričo nadprodukcije vina, ki jo imamo, sam predstavlja. Se nadaljnji padec vinskih cen pri nas bi bila neposredna posledica! Vsak uvoz vina v Jugoslavijo, najsi bo od koderkoli, se mora zabraniti! To mora biti geslo naše delegacije za trgovinska pogajanja s tujimi državami.

Najsi izpadejo predstoječa trgovinska pogajanja kakorkoli, eno je že danes sigurno, da mi vseh razpoložljivih zalog vina ne bomo mogli nikoli izvoziti, posebno ne onih slabše kakovosti (pod 8% alkohola) in treba bo nam iskati novih možnosti, kako te spraviti v denar.

Mi rabimo v Jugoslaviji precej vinskega žganja, ki se večinoma uvaža iz

inozemstva. Ta uvoz je popolnoma nepotreben in neekonomičen! Namesto tega, naj se da našim žganjarnam možnost, da porabijo nadprodukcijo slabega vina za napravo vinskega žganja. V to svrhu pozivamo centralno upravo, da dovoli davkaprosto destilacijo vina in znižanje državne trošarine na vinski destilat. Prepričan sem, da bi ta ukrep znatno pripomogel k ublažitvi vinske krize v kateri se nahajamo!

K ublažitvi vinske krize bi pripomogla tudi remediura pri uporabi octa (jesiha) v kuhinjske svrhe. Pri nas se pridelata toliko sadjevca in vina in iz teh bi se lahko pridelalo toliko octa, da je sploh nerazumljivo, kako se morejo ljudje pri tem bogastvu naravnega octa posluževati še raznih umetnih „ocetnih esenc“, ki so naravnost strup za želodec in kažejo, da so naši okusni organi popolnoma sprijeti. Nerazumljivo bi drugače bilo, kako morejo ljudje uživati razne peklenko žgočo esenco pokvarjene salate! Prepričan sem, da bi bilo mnogo manje želodčnih bolezni, če bi se prepovedala uporaba očetnih esenc v užitne svrhe.

Končno priporočam vsem vinarškim organizacijam in drugim korporacijam, v katerih se nahajajo vinogradniki, da se obrnejo s peticijami na vlado, in naj zahtevajo, da se: 1. pri trgovinskih pogajanjih s tujimi državami posveča našemu vinarstvu, kot eni najvažnejših kmetijskih panog v Jugoslaviji, posebna pozornost, na ta način, da se uvoz tujih vin kolikor mogoče omeji, izvoz pa kolikor mogoče pospeši; 2. v svrhu za varovanja interesov vinarstva pritegne k trgovinskim pogajanjem vinarški veštak; 3. dovoli davkaprosto destilacijo vina in zniža državno trošarino na vinsko žganje in 4. prepove prodaja koncentriranih očetnih esenc v užitne svrhe. Puklavac.

RAZGLAS.

Dražba lovov v mariborskem okraju— sodni okraj Sv. Lenart v Slov. goricah.

Dne 28. maja: Andrejci, Sv. Anton v Slov. gor., Biš, Brengova, Cogetinci, Čagona, Čermlijenšak, Gočova, Jablance, Osek, Rogoznica, Selce, Senarska, Smolinci, Verjane, Zikarci, Zupetinci.

Dne 29. maja: Sv. Benedikt v Slov. goricah, Sr. Gasteraj, Ihova, Ledinek, Malna, Sp. Porčič, Sv. Trije kralji v Slov. gor., Sv. Trojica v Slov. gor., Trotkova, Sp. Žerjavci. Zg. Žerjavci, Žice, Lokavci, Dražen vrh, Velka.

Dražba se vrši v občinski pisarni pri Sv. Lenartu v Slov. gor. — Z dražbanjem se začne vsak dan ob 8. uri zjutraj in sicer se kličejo občinski lovi po redu, po katerem so navedeni v tem razglasu.

879 Okrajni glavar: dr. Lajnšic s. r.

Angleško sukno

vseh vrst ravno kar došlo! Cene nizke!

Poštni nameščenci na obroke!

FRANC MASTEK

4-2 Maribor, Glavni trg šte. 16. 840

CEMENT

gips, strešna lepka, karbolinej, drvcement, vaiproof, apno, izolacijsko lepko, mavčne plošče, pravi Hatschek eternit i. t. d. nudi po tovarniških cenah

Material, dr. z o. z.

Ljubljana, Miklošičeva 13

Telefon 716. 815

Premog, cement

5-4 in 752

strešna opoka

stalno v zalogi pri

H. Petrič, Ljubljana

Dunajska c. 33. Tel. 366.

Skladišče: „Balkan“.

Menjam stanovanje obstoječe

iz 2 velikih solnčnih sob, kuhinje in vrtom proti eni sobi in kuhinjo, če mogoče v Sedni, Tattenbachovi ulici ali pa v bližini parka. Tamkaj se proda tudi pohištvo za spalno sobo. Mlinska ulica 7. 903

Kupim prazne panje, dunajske mere. Naslov pove upravnistvo. 904 2-1

Moške obleke na prodaj. Sodna ulica 30/L nad. Na ogled od 9.—10 ure predpoldne 902 2-1

Onemu, ki mi preskrbi stanovanje z sobo in kuhinjo posodim 400.000 K. Naslov pove uprava. 905

Ma prodaj hiša s štirimi stanovanji in lepim vrtom. Kupcu stanovanje takoj na razpolago. Studenci, Juričeva ulica št. 20. 906 2-2

Zahtevajte povsod „TABOR“

Ljudska knjižnica

Narodni dom, I. nadstr.

posluje ob nedeljah od 1/2 10.—1/2 11. ure in ob četrkih od 18.—1/2 20. ure mladim. oddelek ob sobotah od 18.—19. ure

Mihel Zevaco:

Markiza Pompadour.

Zgodovinski roman. — Poslovenila Rosandra.

(Dalje.)

(85)

(Dalje prihodnjič.)

Bil je to pravi grof in nepravica grofica.

Julijeta Becu je bila vznemirjena. — Du Barry pa jo je skušal potolažiti in umiriti.

»Konečno, kaj pa morem jaz zato, in kaj hoče vendar on? — Če je kralj zaljubljen v ono smrdljivo, kaj naj storim pač jaz?« — je nadaljevala mladenka že več časa trajajoči dvogovor.

»Poslušajte me draga moja,« — je odgovoril du Barry. — »Razložil vam bom načrt najinega gospodarja, katerega morava ubogati: Spoznali bode, da je načrt priprost in genijalen: — gospa d' Etioles se nahaja v neki hiši, — no, reciva v paviljonu tu nasproti — katerega ste videli, ko ste došli semkaj.«

»Tam ne biva nikdo!«

»Res, — ali mislite si za hip, da je nekdo tamkaj in sicer ravno gospa d' Etioles. Razumete? — Vi tu in gospa d' Etioles nasproti. — V posledici gotovih dogodkov, katere vam bom razložil in kateri bi se utegnili pripetiti, — pa lahko gospa d' Etioles zavzame nekega pripravnega večera, vaše mesto.«

»Tukaj!« — je vprašala Julijeta. — »Da, tukaj, — a vi v istem trenutku zavzamete njevega, — oziroma jasno in določno — nahajate s v hiši gospe d' Etioles, — a gospa d' Etioles pride v vašo hišo! — Ali vam je sedaj jasno?«

»Razumem pač, — a kaj potem?«

»Torej se ne razumete?«

»Kaj se hoče, že nekaj časa sem se mi zdi, da živim v deželi ugank in nemogočnosti!«

»In vendar je to tako jednostavno!«

»In genijalno, ste rekli preje!«

»Torej, — misliva si, da dobi neke temne noči francoski kralj mal listek, s katerim ga gospa d' Etioles povablja. Misliva si, da se kralj odpravi in gre k gospe d' Etioles. — Dospe, — a vse luči so ugasnjene, ker je revica pač jako sram. — In kralj objame žensko, ki je...«

»Julijeta Becu — grofica du Barry.«

»Ali ni to dobro? — Seveda, kadar se kralj zave zamenjave, je na vas ležeče, da dosežete, da mu to ne bo žal!«

»Ah, — za to pač lahko jamčim,« — je vzkliknila deklica. — »Ali kaj se bo zgodilo v tem času z gospo d' Etioles?«

»Saj sem vam že rekel, — ona bo zavzela tu vaše mesto. — Ker pa bode bival v nasprotnem paviljonu nekdo, ki obožuje malo d' Etioles, — bo oni vstopil semkaj, — bo zagledal svojo ljubljeno in bo pokleknil pred njo, — medtem ko bo kralj klečal pred vami. — Zaljubljenec bo svojemu idealu dokazoval, da sta mladost in ljubezen enakovredni z vladarstvom, a vi bode dokazovali kralju, da v ljubezni lahko pomota pomnjenja prednost.«

»Dragi moj, to ni genijalno, to je neprekosljivo,« — je potrdila Julijeta.

»Bolj kot vi sami mislite! — Kajti vse, vse je preračunjeno, sestavljeno, razpoloženo v najboljšem zlaganju. — Misli va si še, da je oni zaljubljenec, katerega sem omenil...«

»Oni, ki bo padel na kolena pred ono malo d' Etioles?«

»Da, — torej misliva si, da je le-ta smrtno razžalil poštenjaka, — takega na primer, kakor sem jaz. — Torej zaljubljenec pride, — in sanja svoje slastne sanje, — ljubezen ga omamlja in osrečuje, — reciva deset — petnajst — dvajset dni. — A vzmiva, da oni poštenjak-plemenitaš, — na primer jaz, — ki je bil smrtno razžaljen, — čaka te dni

— z ono potrpežljivostjo, katero poznate na meni. — A slednjič pa zaljubljenec odide, — a jaz ga primem za ramo, ko stopi iz hiše in mu rečem: »Sedaj pa obračunava midva, d' Assas!«

»Ah, d' Assas se torej zove?«

»Da,« — se je ostudno zasmejal du Barry, da je Julijeto pretreslo. — »Častivredni zaljubljenec hoče izvleči svojo sabljo iz nožnice ali — iz čudnega naključja pa pade ravno na moje bodalo. Rani se v prsa in — umre. — Tedaj pa pride najlepše.«

»Poslušam!« — je rekla Julijeta in se zdržnila.

Du Barry pa je nadaljeval rdeč in plav od sovraštva, ki je prekipovalo.

»Tedaj pa nekatere prijazne osebe tečejo po orožnike. — Le-ti pridejo, opazijo mrliča pred vratmi gospe d' Etioles, katere je tudi zasramovala onega poštenjaka, o katerem govorim...«

»To se pravi: vas!«

»Jaz ali nekdo drugi, to pač ni prevažno. — Mala d' Etioles je obtožena ubojstva. — Aretirali jo bodo, spravili v ječo, in jo sodili. — Kakih dvajset mladeničev pride pričat, da jih je ona povabila na nesramne sestanke, a da jih je hotela potem zabosti, — kakor se je svoj čas govorilo o Margareti Burgundski, ki je baje uživala svoje kratkodobne ljubimce, — svoje kaprice za jedno noč! Ti plemeniti mladeniči pač niso hoteli zatožiti ženske, ali ker je sedaj ubila jednega plemenitaša, — se ne morejo več zadrževati. — D' Etioles je obsojena, obglavljena in vi ostanete edina gospodarica vladarica! — Ali ni to krasno?«

»To je grozno, — grozno,« — se je tiho zgrozila Julijeta Becu, ali glasno je pristavila: »Da — to je krasno, — ali ste vi izmislili ta peklenški načrt?«

»Deloma!« — je zamolklo odvrnil du Barry. — »Posebno glede razžaljenega moža-poštenjaka sem jaz navedel nekatere ideje!«

Mučen molk je sledil tem besedam Julijeta je prestrašeno skoraj gledala svojega strahovitega tovariša.

Du Barry pa je z krvoločnim nasmevom gledal v ogenj.

»Da,« — je povzel čez nekaj časa, — »vse to se bode izvršilo, — vse je že določeno. — Ne kralj, — ne ona, — in tudi on — pred vsem, nobeden ne bo ušel.«

»In kedaj se pričnejo ti dogodki?«

»To odvisi sedaj le od de Bernisa.«

»De Bernisa? — Od onega pesničarja?«

»Onega velikega moža!« — je odvrnil du Barry, a tako dvoumno, da se ni razumelo, ali je rekel iz občudovanja ali iz zaničevanja.

»Kaj vendar ima opraviti de Bernis pri ti zadevi?« — je vprašala Julijeta. — »Govorila sem z njim šele dvakrat, ali naredilo mi je vtis malega neumneža. Rada bi pač vedela...«

»Ah, draga moja, — vi bi pač radi preveč vedeli,« — je odvrnil du Barry in jo srepo pogledal.

Julijeta se je zdržnila — ali zakrila je svojo osumnjenost z malomarno gesto.

»Tukaj izvajamo pravo tragedijo,« — je povzel du Barry, — »de Bernis ima svojo vlogo, jaz imam svojo in vi imate svojo. — Verujte mi, bili bi pač slaba igralka, ako bi hoteli znati vloge vaših soigralcev, mesto da bi se brigali za vašo!«

»To je že res! — Ali ker sva tovariša, bi rada vedela, kako sodite vi o možu, ki nas vodi, — oziroma da govorim z vašo primero: o ravnatelju-režiserju igre, ki nas uči naše vloge.«

»Gospod Jakob?«

»Da, gospod Jakob, — kdo je to?«

Kaj so njegovi nameni? — Kako se zove pravzaprav?«

(Dalje prih.)